„БРАНИК“ ИЗЛАЗИ
шест пута на недељу.

ПРЕТПЛАТА и ОГЛАСИ
шаљу се на администрацију.
А РУКОПИСИ
уредништву „Браника“ у Нови Сад.

Рукописи се не враћају.

БРАНИК

ЦЕНА ЈЕ „БРАНИКУ“

	За Угарску Србију, Босну Босну и др. стране земље		
на годину	К 34·—	46·—	дин.
на по године	К 17·—	23·—	„
на чет. „	К 8·50	11.50	„

Поједини бројеви стају 12 потура

ОГЛАСИ
рачунају се 10 пот. од реда ситних слова

Уредништво и администрација „Браника“ налази се у кући А. Пајевића у Дунавској ул. бр. 36.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ.

Бр. 209 | У Новом Саду, у уторак 16. (29.) октобра 1912. | Година XXVIII

У знаку Душанових успомена.

Прохујало је више од петсто година, од кад је пропало српско царство. Пропало је српско царство, али није пропао *српски народ*. Од колена на колено још тече српска крв у жилама онога српскога народа, кога су претци пролили крв на Косову. Па и после Косова пролевао је српски народ столећима своју крв, да одржи своје народно биће, да одржи своје Србинство. Био је Србин мученик на коцу, а душмански јатагани парали су му груди. У својим мукама кад је Србин издисао, остављао је у аманет *Србинство*. У тим вековима свога мучеништва он се свагда винуо у успомене на величину и славу свога народа, винуо се у доба *Душановога царства*. Како су му биле драге и миле те успомене, како је Србин у својим мислима цртао то српско, то Душаново царство! То му је била она велика уређена држава са *Душановим закоником*. Тамо на далеким српским крајевима све до мора, било је српско царство, што су све државе уважавале. Па у мислима за Душановим царством Србин и у свом сужанству живео је и умирао. У последњем издисају Србину била је мисао, да Душаново царство опет мора доћи.

Дуго није то царство дошло, али и после више од пет стотина година указују се **данас** *знаци* тога царства.

Цивилизација је напред коракнула, па је дошла у српске земље и железница, али је старо турско господарство и даље трајало.

Србин, који је у ово наше доба, кад је саграђена железница из Ниша до Солуна, пролазио поред *Скопља*, па са железнице угледао оно узвишено место, где је некад стајао цара Душана двор, а Турци саградили свој турски град, тај је дубоко морао уздахнути. Некад место српске славе, а данас обележје српскога ропства. Па српском путнику, који је туда пролазио, морале се груди стегнути и тужне мисли извинути. Морао је помишљати, да ли треба још које столеће, па да Србин не види обнову своје старе државе, своју стару славу па да буде опет *његово*, што је некад његово било.

Започео је у наше дане, као повесничка епоха рат за ослобођење српскога народа на Балкану, започео је рат за ослобођење читавога Балканскога Полуострва, а започели су га *четири хришћанске балканске државе*. Прва је започела тај крвави рат јуначка српска *Црна Гора*, а за њом Србија, па Бугарска и Грчка. Једва да има *две недеље* од почетка рата, а читав Балкан већ стоји у пламену. Хришћански Балкан *задивио је читаву Европу. Свуда величанствене победе.*

Оно, што се српском народу као у пријатном сну указивало, показало се као *јава*. Српске земље, где се одигравала српска повесница, данас су у рукама српске војске. Јунаци Црне Горе и Србије се сјединили у освојеном Санџаку. Ко је још могао пре *две недеље* и помислити, да ће српска војска бити на крвавом Косову! А ко је могао и сањати, да ће српска војска заузети *Скопље?!* Да! То Скопље, негдања престоница српскога цара *Душана Силнога!*

Са Скопљем и српским царем Душаном вију се на далеко мисли у прошлост. У оно доба беше српска држава не само једна од првих на Истоку, него беше и једна од првих на Западу.

Српска држава са својим *Душановим закоником* давала је пример и образац *Западу Европе*.

Кад је данас храбро српско оружје, двеју хришћанских држава *успоставило правилан ток европске цивилизације у српским земљама на Балкану*, нека би европске велесиле и њихове дипломате увиделе, да српски народ и све хришћанске државе на Балкану иду на *успоставу* европске цивилизације против азијатског варварства.

То је оно, што нам задају мисли о Скопљу и цару Душану, а с којим мислима поздрављамо српске јунаке, који су ономад ушли у Скопље.

П—Д.

РАТ
за ослобођење хришћана у Турској.

— Како је текла битка под Кумановом. — Велики успех српског оружја — Српски војници на Косову на почасној стражи код гроба султана Мурата и цара Лазара. — Радост и одушевљење у Србији. — Састанак србијанске и црногорске војске у Санџаку. —

Доцкан ноћу од суботе на недељу примили смо телеграфом и службени извештај и извештаје наших ратних дописника: неизмерно *радосну вест:* да старославни царствујући град цара Душана Силног, **Скопље,** који 523 године стењаше под јармом крвавога душманина нашег народа, — **паде** у руке победоносне, јуначке војске краљевине Србије. До ноге потучен од Срба код Куманова, није могао *Зеки* паша, у кога се толико уздали берзански „јунаци“ у Бечу и Пешти, ни код Скопља да се задржи. Јављамо ово српском народу уз топлу благодарност Богу, што поможе српском оружју.

Прерадосну вест о том историјском догађају одмах смо објавили *ванредним издањем* „Бранника“, из кога ево овде преносимо све те значајне вести, које гласе:

Београд, 13. октобра. Ноћашњи поуздани извештаји кажу, да је около Куманова било **35.000** турских војника. Срби су били на Старом и Младом Нагоричеву. Овде беше доста добровољаца. После силног напада Срби су натерали *500 Арнаута* на предају. Арнаути *дигоше на бајонете беле капе*, Срби *обуставише* паљбу, прићоше да преузму оружје, али *Арнаути нагло на 15 корака сасуше паљбу* на Србе. Срби, огорчени тим нитковлуком, поубијаше Арнауте све до једнога. Добро држање добровољаца одбило је турску коњицу, која се повукла. Борба је трајала — како је сада установљено — *цели дан* у среду, *целу ноћ* и до подне у четвртак. **Турци се повукли у нереду,** али маса Турака и Арнаута у самој вароши сакривена беше у подрумима и пуцала је на Србе, док их Срби све не *похваташе* и *свладаше*.

Гоњење Турака, који узмицаху, почето прекјучер пред вече, настављено јуче, када су **Турци достигнути** најпре од српске кавалерије. Међу Турцима настаде такав *ужасан страх*, да *Турци почеше бацати пушке и муницију и* **дивље бежати**. Једни беже Скопљу, други Овчијем Пољу и Велесу. Од гоњених Турака *Срби заплениле* јуче опет **30** топова, силу муниције и разнога материјала.

Из Скопља јуче *селе* све турске власти, пошто држе *пад Скопља сигурним.*

Како накнадно јављају, *ратни плен* прекјуче у Куманову износи: 19 возова, 18 топова и 10 митраљеза. Борило се на српској страни *2000 добровољаца.*

Јуче заузет и Вучитрн, Гиљане и Феризовић тако, да је цела железница митровачка у српским рукама, јер Качанички Ланац *држе четници.* Гиљане су заузели добровољци, али су Турци изјавили, да ће се предати редовној војсци, што и учинише, кад војска стиже. Феризовић је дао мали отпор.

Јављају из Приштине, да је *постављена почасна стража на гробовима цара Лазара и цара Мурата.*

Петроград шаље Балканцима 100.000 рубаља а најављени су и прилози од стотину градова и земства руских.

Општина Книн у Далмацији вотирала је *десет хиљада круна* за црвени крст.

Врања, 18. октобра. (*Званично.*) У битци код *Куманова* и при јучерашњем наступању наших трупа *отели* су Срби од Турака свега *55 пољских топова*, 6 брдских, 6 митраљеза, 80 великих шатора и велику количину ратног материјала. При освојењу *Сјенице* заплењено је 13 топова, 4 мерзера и велика количина пушака и муниције.

Данас се све наше предње трупе налазе већ пред Скопљем. Не растављају нас можда ни неколико дана од историјског *освојења Скопља*, у који успех сва српска војска верује и која јој вера све више уздиже дух. Скопљанске власти турске и породице турске већ у масама *напуштају Скопље*. Заробљени турски војници, који овамо стижу, изгледају бедно. Они се жале, да већ два дана нису ништа јели. По њихову причању Турци без икаква реда и обзира на род оружја састављају из бегунаца разбијених турских трупа нове одреде, који нису способни ни за какво дејство.

Гласови, који су се пронели о величини наших жртава, *претерани* су. Српски губитци нису незнатни, али нису у сразмеру према величини и значају успеха.

У Куманову су васпостављене месне власти и уводи се ред, Турци повлачећи се из вароши, учинили су у последњем часу на периферији вароши **варварски покољ** над хришћанима: *жене, децу и читаве породице поубијали* и *исекли*. Народне прваке та судба није постигла за то, што су сви били ухапшени, а српска војска на време их ослободила. Према незваничним, али доста поузданим вестима, *пало* је у борбама за освојење Новога Пазара до *8000 Арнаута и Турака*, Према једној вести су се *већ састале у Санџаку црногорске и српске трупе*, али појединости још нема. Упућени кругови, запитани, како су могли Турци јавити, да је *Зеки* паша поразио Србе код Куманова и потерао до Зибевча, изјављују, да не појме оваково *лакоумно варање света* и да је Зеки паша ваљда био јавио у Цариград свој офензивни покушај *првих* сати битке и своје намере, из којих су у Цариграду начинили успех. Зибевче је удаљено од Куманова преко 60 километара па је чудновато, како је европска штампа могла и часком поверовати у немогућност.

Београд, 13 октобра. *(Од нашег ратног извештача Б. Сш. Сш.)* Данас у 2 сата по подне **пало Скопље,** Победоносна српска војска улази у стародревну престоницу цара душана Силног.

Београд, 13 октобра. *(Од нашег нарочито изаслатог*

рашног извештача Вељка Петровића.) Царско Скопље пало. Краљевић *Александар* у 1½ сахат после подне ушао је *први* у Скопље и примио поклонство свих страних конзула и Турака. У саборној цркви скопљанској одслужена је свечана служба. Данас стиже краљ *Петар*. *У црквама се држе благодарења.*

Београд је окићен заставама.

Генерал *Стефановић* код Штипа успео да опколи Турке, који *беже* остављајући муницију и топове.

Овде је велико весеље због савезничких успеха, особито због успеха Црногораца, а и због тога, што је бечка штампа сада *променила* начин писања.

Овамо је стигао нов транспорт рањених. Сви се држе јуначки и кличу, кад чуше за пад Скопља. Хвала одличну српску артиљерију и официре

Београд, 13. октобра. Званично јављају: Данас у 2 сата **пало Скопље**, у које је први ушао престонаследник Александар. Овде огроман радосни занос.

Цетиње, 13. октобра. У Сјеници се јуче *сјединила војска Србије и Црне Горе*. Јучер пред Скадром мир. Јутрос Турци први почели напад. Краљ *Никола* је јутрос отпутовао на бојиште с представницима балканских држава, српским генералом Атанацковићем и војним аташејима Италије и Аустро-Угарске.

Са српско-турског ратишта.

— Битка код Куманова. — Пад Приштине. — Шта нам причају рањеници. —

(*Од нашег рашног извештача*).

Београд, 13. (26.) X. 1912.

Тродневне борбе код Куманова по размерама својим спадају у **велике** и **значајне** бојеве; по победи, коју је српско оружје однело, постаје **историјски датум**, а по храбрости, издржљивости и величини напора, које једној војсци пружају у пуној мери право на озбиљну и оправдану репутацију. Српска војска у тродневном великом боју положила је испит и утврдила је једном за свакад, да нимало нису претеране оне наде, које цео српски народ на њу полаже.

У бој на Куманову било је ангажовано 15.000 **српске** војске и 40.000 **турске** војске. Турска војска била је распоређена на неколико застопних врло **јаких** положаја. Командант турских трупа био је **Зеки паша**, који се је пре неколико дана још хвалио, да ће доћи до Ниша. Престолонаследник **Александар** као командант прве армије руководио је српском војском. Терен, на коме је била распоређена српска војска, био је прегледан и брисан смртоносном ватром, али се наше трупе нису обзирале на тежину положаја, на величину жртава, већ су **храбро** и са **нечувеним пожртвовањем** наступале.

Борба је почела ноћу између 9. и 10. ов. м. и трајала је целу ноћ, све до 11. пред вече, када се је завршила нашом победом. Српска пешадија је после пушчане борбе почела наступати **бајонетом** и **јуришем** је освајала турске шанчеве. Било је тренутака, када се водила очајна борба, прса у прса. Српска **артиљерија** се и овом приликом показала достојна гласа, који о њој постоји и вере, која се у њу полаже. Она је **страховито косила** непријатељске редове, а три турска коњичка ескадрона, који су се указали на отвореном пољу, просто је **збрисала**. Наша војска је имала **великих губитака**, али су турски много већи. Цени се, да је **пало на 6000 Турака**. Српске трупе бориле се одлично. Посматраоцима ове борбе изгледало је, да су наше трупе биле пре у лепо извођеном војничком вежбању, него у борби са непријатељем.

У бегству Турци су оставили 18 топова, 19 кара и 10 митраљеза. — Коњица је турска потпуно сатрвена. **Турци** су **у највећем нереду побегли** ка Скопљу.

По наредби кнеза Арсена, два пука наше коњице ударила су у **гоњење** и **уништила** су огроман број непријатеља.

Престолонаследник **Александар** руковао је овом борбом са својим штабом из непосредне близине и обилазио је позиције, излажући се личној опасности.

Тек јуче, пошто су све препреке отклоњене (као што сам Вам још синоћ јавио), умарширала је српска војска у саму варош.

Одличан дух у српској војсци овом победом још је више уздигнут. Велики значај ове победе је у томе, што је сад Турцима остао само још један положај којим могу заштитити Скопље. (Али га нису заштитили, јер је Скопље пало у српске руке. — Ур. „Бр.“)

Њ. В. Краљ Петар, праћен шефом ђенералштаба, посетио је данас и сам бојиште.

У уторак, 9. о м. ушла је српска војска у **Приштину**, после јаких борби у Тенеш-теснацу и на положајима пред Приштином. Командант II. армије са штабом стигао је 10. о. м. пре подне и дочекан врло одушевљено. Литије су изашле пред њега, а дочекали су га и најугледнији Турци. Тамошњи прота поздравио је команданта генерала Божу Јанковића као ослободиоца. Командант у отпоздраву нарочито је нагласио, како Србија долази да донесе слободу и ред за све грађане без разлике вере и народности. На све стране чујете узвике: „Живео краљ Петар I!“, „Живела Србија!“

На путу за Приштину командант армије свратио је на Косово и ту је код Муратова тулбета, где су били посечени кнез Лазар и Милош Обилић, одслужена служба Божија и извршен помен погинулим косовским јунацима. У Приштину су се повукли сви Арнаути из Лаба. Сад предају оружје, а од времена на време чује се по који пуцањ. То Арнаути заклоњени у кућама и подрумима пуцају на српске војнике.

У Приштини је пуно српске војске, која пролази и иде данас на противника, па опет је свуда ред. Нико од мештана није ни за пет пара оштећен. Свако се мора дивити издржљивости наших људи и одличним особинама нашег оружја. Не зна се, шта је лепше, пушка или топ, војник или коњ или муниција, тако је све одлично.

У Приштини је заплењена велика количина пушчане, брзометне и Мартинијеве муниције и мноштво топовске и пушчане муниције, велика количина брашна и друге људске и сточне хране. Свака кућа и џамија су прави арсенали. Оружје се још једнако купи. Противници се повлаче југу.

Према исходу битке код Куманова и падом Приштине српска победа на мађедонском ратишту осигурана је.

Српским армијама отворен је пут са три стране за Скопље.

Обилазећи по болницама рањенике, који су са ратног поља у Београд донесени, испричаћу вам неколико лепих појединости.

Први војник прича ми, да су на путу ка граници пролазећи кроза села у свима местима срдачно дочекани. Понуда је било у изобиљу. Ту се пекли јагњићи, прасићи и пилићи те смо и на пут могли понети. Вина, ракије, колико хоћеш.

И у селима у Турској свуд нас народ усрдно дочекује. Најбоље залогаје нам дају. Млађи људи придружују се одмах нашој војсци и траже оружје, да се са нама заједно боре против Турака, а старији људи и жене грле нас и љубе као своју рођену децу и благосиљају нас и нашега краља. Не знају, како да искажу срећу, што су дочекали живи и здрави, да виде српску војску, која ће их од зулума ослободити.

Други ми пак прича, како га је отац при поласку заклињао, да буде јунак и боље — рече — да се не вратим жив, ако не победимо Турчина.

Трећи рањеник ме моли, да кажем лекару, да је он већ здрав, да не осећа никакве болове од ране, па да га пусти натраг његовој чети.

— Знаш, господине, не знам ни зашто су ме управо овамо донели, кад нисам тешко рањен. Истина, куршум ми је прошао кроз бутину и мало и кост очешао, али ево рана је већ зарасла и ја бих опет могао борити се.

Идем тако редом од рањеника до рањеника, те слушам најдирљивије ствари. Једног понудим цигаром, другог погачицом, трећег воћем и сваки ти то прича о бојевима као о најобичнијим сеоским стварима.

Бора Ст. Стапарац.

НОВИ САД, 15. октобра 1912.

— **Чивутско писмо патријарха Богдановића.** Читамо у Тисину србождерском „Аз Ујшагу« куриозну белешку поц насловом: „Јеврејско писмо патријарха Богдановића.“ Та белешка, од које нам је крв ударила у образе, гласи:

„Из Вуковара нам (тамо »Аз Ујшагу«) пишу: Др. Ђула Дијамант, надрабинер сремски, написао је историју Чивута у Хрватској, и хрватско издање тог дела, које попуњава празнину, хрватска земаљска влада је новчано потпомогла. Писац је своје дело послао карловачком српском патријарху Лукијану Богдановићу, који је путем свога тајника, дра Иринеја Ћирића у подужем **јеврејском писму** благодарио и изразио своје признање. Из писма излази, да му писац *класично влада јеврејским језиком.*“

Скаменили смо се, кад смо то прочитали. Је ли могуће, да у ове историјске дане, кад тамо доле грми српска брзометка и топ, кад на хи-

---

ЛИСТАК.

ЂУРЂЕВИ СТУПОВИ.

(Свршетак.)

IV.

Меку је руку у руку дала,
у суху руку седога кала,
кале је води; к'о пастир јање,
нејако јање, кад води на клање;
показујућ' врата свога господара,
унутра је пушта, врата затвара.
»Ти ли си ћерко?« игуман загрми,
»што код паше мисли нас да оцрни?
»Ти ли си несрећо, ти ли си куго?
»Ал' чекај само, не ћеш ми дуго!«
»Владимире!« замуца лепојче убаво,
»да л' Владимире ил' игумне Варнаво?
»за име Бога да л' сам чула право?!«
Дрктала је була од пете до главе,
чујући поздрав игумана Варнаве,
са бледа лица кад јој паде вео,
и Варнава као да задркта цео.
Бледо му лице још већма побледи,
ледено срце још већма се следи:
»Кога видим, јадан? чије чујем гласе?
»ох, благи Боже, преблаги спасе!
»да ли ме кушаш, да ли ме караш,
»што пре[illegible]мном сенку најмилију ствараш,
»[illegible]авно, у срећнијем добу,
»у [illegible]руди [illegible]ојих леденом гробу?
»Или се сама из груди ми диже? --
»Ох, ходи сенко, ходи — ближе -- ближе!«
За руку је руком грчевито стисну,
од бола була и од јада врисну,
обнезнани се, паде му на груди;
у грудма леденим стари плам се буди,
у грудма леденим, испод развалина
негдашњих снова, негдашњих милина,
упали се искра првога жара,
успламти љубав жестока, стара;
ал' она гуја, она подмукла,
гуја немилости, што се ту увукла,
излети испод буктива гаришта,
опаљена пламом љуто пропишта,
побеснила пуста гуја немилости,
у грудма гризе срце, плућу, кости!
Сећа се тужан кале у несвести,
сећа се своје ропске заповести,
осећа грижу у грудима гује,
ох, ала једе, ох, ала трује!
једе му срце, плућу и кости,
»ох, боже!« вришти, »опрости, опрости!«
Предише, кука бесомучниче,
срља на врата, грми и виче,
са свију страна калуђери лете:
»Шта ти је, шта је, тројице ти свете?«
»Ох шта је! шта је! — та невоља је,
»невоља тешка, самртни крај је!
»Да л' учини, старче, оно што ти реко'?
»да л' оде ко? ох, дал' је далеко?«
»Све је у реду, по твојој вољи,
»коњаник добар, коњ је још бољи,
»удеси све то старање наше,
»Сад је већ можда гласник код паше“.
»Сад је код паше посланик врага!
»и ти још стојиш? таки без трага!
»Седлајте коње, седлајте сваки,
»идите паши, идите таки,
»поручите му, да се не спрема,
»да код нас буле никакве нема!«
Одоше оци, кад су то чули,
а Варнава оде сумртвој були.

V.

Вече је дошло, сутон се хвата,
од звездица златних завеса пада,
да не би напаст насртљива мрака
продрла у светло светилиште зрака;
склопљена су врата зимнога дана,
и склопљена стоје врата самостана,
и самостан истог мал' да се не боји,
јер син један мрака и пред њиме стоји;
турски један телал стоји пред врати,
балчаком врата хоће да смлати:
»Отвори, море, ђаур-дервише!
»доста сам чек'о, не могу више,
„зар нема поган уши, кад ћути?
»ал' чекај само, одрезаћу ти!
»Отвори хеј, отвори, влаше!
»поруке ти лепе носим од паше!«
Тако се дере нестрпљиво Туре,
и већ се у двору калуђери журе,
кључеви звече, брава се отвара,
провирује брада калуђера стара.
»Добро ми дош'о!« Туре га поздравља,
»Осман ти се паша понизно јавља:
»паша је близу, тек ту што није,
»ено, гле, на брегу барјак му се вије!
»Ал' ако му була не буде на крилу,
док не стигне зора преходницу чилу;
честит ће вас паша лепо да обдари:
коцева добрих неколико пари,
коцева добрих да чачкате зубе
и још мало ватре на то тамно кубе,
да вам се види читати опела:
ето то је, влаше, порука ти цела!“
Изрече Туре, ободе жерава,
калуђеру старом изнеможе глава,
клону му глава од тешке муке,
испадоше кључи из мршаве руке.
И једва се сети да треба да јави
поруку лепу игумну Варнави,
подиже кључе, затвори врата,
зар да не дођу Турци изненада!
попе се старац по трошним степен'ма
и опет наста тишина нема.

* * *

Тишино моја, чедашце неба,
ала си мила, али си лепа,
испод састанка ноћи и дана
када те буди звекет ђердана,
на меких груди, са грла мека
када те буди умилна му звека,
ил' о мушком врату кршење гривна,

ђаде падају наши дивни јунаци, племенити синови Србије и Црне Горе, па једноверна браћа Бугари и Грци, — је ли могуће да патријарх **Богдановић** и његов тајник **немају друга посла, него да пишу чивутска писма** којекаквим **рабинерима**!! Та шта ће нам наша јуначка браћа казати?!

— **Помиловање Луке Јукића и снижење казне друговима му.** Лука Јукић, који је 8. јуна о. г. покушао атентат на комесара Цувија па је при том устрелио банског саветника Хрвоића, а једног стражара усмртио, и зато у свим инстанцијама био осуђен на казну смрти на вешалима, **помилован** је од краља на темељу сагласнога предлога виших судбених власти и кр. земаљске владе, те је осуђен на **доживотну тамницу**. Јукићу је осуда саопћена у петак 13. (25.) октобра. Кр. стол седморице снизио је друговима Луке Јукића, досуђену казну те су ови брзовлаком отпрађени у кр. земаљску казнијону у **Митровицу**. Првостепена осуда гласила је за Романа Хорвата на 6 година тешке тамнице; за Ђуру Цвијића, Аугуста Цесарца, Драгутина Бублића, Фрању Најдхарда и Јосифа Шаринића на 6 месеци тешке тамнице. Највиши суд снизио је првостепену казну овако: Аугуст Цесарец, Драгутин Бублић, Ђуро Цвијић и Фрања Најдхард три године тешке тамнице; Камило Хорватин две године тешке тамнице, а Роман Хорват четири године тешке тамнице.

Свима се казна рачуна од проглашења прве осуде.

Политички преглед.

— **Хрватско-словенска заједница.** Хрвати и Словенци имали су 7. (20.) о. м. у Љубљани састанак на којем је главну реч водио Стјепан Загорац, а уз њега др. Миле Старчевић и др. Шустершић. Дизао се глас против мађарске владе и апсолутизма у Хрватској. Састанак захтева, да се провинције јужнословенске: Хрватска и Славонија, Далмација, Истра, Крањска и Босна и Херцеговина споје у једну скупину у оквиру аустро-угарске монархије.

— **Балкански савез.** Председник бугарске владе г. Гешов, рекао је дописнику петроградског »Новог Времена« ово: „Наш балкански споразум велико је дело; то није споразум ad hoc, већ дубок историјски догађај, који отвара нову еру и који ће имати најозбиљније последице.«

На питање дописниково, може ли он то да јави у своме листу, одговорио је г. Гешов: „Ја бих Вас чак и замолио! Споразум између Србије и Бугарске је потпун, савршен, ненарушив. Потребно је, да то Русија разуме. Ни за што на свету не ћемо напустити Србе, нити ће Срби напустити нас. То се исто тиче Црне Горе и Грчке.“

— **Значајне речи једнога државника.** Београдски дописник »Нове Сл. Пресе“ јавља ово: Говорио сам са заступником једне балканске државе и он ми рече: Да ће Бугарска и Грчка имати успеха, то се на Балкану очекивало. Али нико се није надао, да ће то ићи тако нагло. Изненађује напредовање српске и црногорске војске. Није извесно, да би Бугари уложили сву снагу да освоје Једрене. Могуће је, да ће они обићи Једрене па са највећом војском кренути управо на Цариград. У том случају имали би да издрже одлучну битку. За осам до десет дана мораће и тај случај да настане.

Помозимо
рањеним и болним косовским осветницима.

Са великим задовољством бележимо, да су се већ до сада многи племенити Срби и Српкиње одазвали нашем позиву ради помоћи рањеним и болним српским јунацима. Без много речи саопштавамо овде досадашњи одзив овотсраних Срба на јуначке невоље своје дивне браће, што тамо доле на српском југу бију крваве душмане српског народа.

Уредништву „Бранка« послали су своје прилоге за **српски и црногорски Црвени Крст** даље и ови племенити Срби:

1.) Браћа Коста и Лаза **Миросављевићи**, великотрговци у Новом Саду, К 200.— (100 К за српски, а 100 К за црногорски Црвени Крст).

2.) Госп. Душан **Матић**, управитељ Централног Кредитног Завода, 200 К (100 К српском, а 100 К црногорском Црвеном Крсту.)

3.) Г. Шандор **Милованов Лазин**, економ у Старом Бечеју, 100 К (70 К српском, а 30 К црногорском Црвеном Крсту).

4.) Г. др. Јован **Латинчић**, адвокат у Новом Саду, 100 К (50 К српском, 50 К црногорском Црвеном Крсту.)

5.) Г. др. Богдан **Давидовић**, адвотат у Турском Бечеју, послао је скупљених 879 Круна и 1 Круну за поштарину. Од тих 879 К одредили су прилагачи 612 К за Црвени Крст у Србији, а 267 К за Црвени Крст у Црној Гори. Пошто је свота од 160 К у Београд лично однесена, то смо и ону 1 К, послату за поштарину, додали, тако да Црвени Крст у Србији добија од колекте г. дра Давидовића 613 К.

Приложише ови родољубиви прилагачи за Црвени Крст у Србији:

Народна Штедионица д. д. Т. Бечеј К 100·—, Др. Богдан Давидовић Т. Бечеј К 100·—. Миша Ранковић Т. Бечеј К 10·—, Јоца Теодоровић Т. Бечеј К 5·—. Т. М. Нићин Врањево К 100·—, Михаило Главаш Врањево К 100·—. Светолик Радивојевић Врањево К 100·—, Штева Ковачев Чика К 20.—, Аврам Станковић Врањево К 20·—, Миланко Станковић Врањево К 20·—, Вита Веселинов Врањево К 10·—. Паја Главаш Врањево К 5·—. Н. Н. Врањево К 12·—, Мирослав Нићин Врањево К 5.—, Звонимир Толмачев Врањево К 5.—. Укупно Круна 612·—

За Црвени Крст у Црној Гори:

Народна штедионица д. д. Т. Бечеј К 100·—, Јоца Малетић К 20·—, Анка Папић К 20·—, др. Богдан Давидовић К 20·—, Радивојевић и Нићин К 20·—, Миша Ранковић К 10·—, Јоца Теодоровић К 10·—, Влада Баин К 5·—, Партеније Сивчев К 5·—, Велимир Ђурковић К 5·—, Браћа Кириловић К 5·—, Мита Павловић К 10·—, Вука Туцаков К 2·—, Лаза Павловић К 1·—, Славко Стаић К 1·—, Милан Тацаков К 1·—, Милош Главаш, Врањево К 10·—, Милош Влашкалин К 10·—, Младен Боберић К 4·—, Рада Кикић К 2·—, Тадија Јагодић К 1·—, Јоца Влашкалин К 1·—, Иван Главаш Дачин К 3·—, Емил Главаш К 1·—. Укупно Круна 267·—.

6.) Врсна млада Српкињица, госпођица **Анђелка Туцаковићева** у Новом Саду скупила је и предала нам **36** Круна за црногорске рањенике.

Приложише:

Др. Миливој Поповић К 5·—, Владимир Мацедонић К 3·—, Могин Јулка К 3·—, Софија Љубиша К 2·—, Браћа Мирилов К 2·—, Новак Иван К 2·—, Лазар Сремчевић К 2·—, Јован Обрадовић К 2·—, Анђелка Туцаковићева К 2·—, Милан Малетић К 2·—, др. Стеван Малешевић К 2·— Јован Ђорђевић К 2·—, Никола Релић К 2·—, Јелка Мишић К 1·—, Данило Недучин К 1·—, Цвета Ракић К 1·—, Пехло К 1·—, Стеван Видаковић К 1·—. Свега: Круна 36·—.

7.) Наш одлични пријатељ, г. Гавра **Плавшић**, предао нам је ономад К **500**·— као свој прилог за црногорски Црвени Крст.

Исказ о осталим прилозима, који су одмах отправљени на опредељено место, донећемо у броју за овим.

Браћо! Сестре! Потребе наше јуначке браће у Србији и Црној Гори велике су. Приложи сваки што више може. И то што пре!

Вести из места и из народа.

Нови Сад, 15. октобра 1912.

— **Два нова Србина адвоката.** Из Муреш-Орашја (Марошвашархеља) нам јављају, да су тамо ових дана положили *адвокатски испит* два млада, симпатична Србина, а то су г. др. Сима *Тапавица* родом из Чуруга и г. др. Милорад *Завишић* родом Новосађанин. Обојица су спремни правници, добри Срби, те ће свом народу и хтети и моћи послужити. Др. Сима Тапавица је отворио адвокатску канцеларију у Жабљу, а др. Милорад Завишић отвара своју адвокатску канцеларију у Новом Саду.

Ми обојицу најтоплије препоручујемо као савесне и спремне младе људе.

— **Није вређао Србе.** После она два новосадска кавеџије дошао је у наше уредништво и гостијоничар на новосадској железничкој станици, Лајош *Варади*, те је најодлучније изјавио, да он при пролазу српских и бугарских војних обвезаника поред Новога Сада *није* казао речи, које му се импутирају у белешци једног нашег пријатеља т. ј. да није вређао Србе.

Бележимо ову изјаву г. Варадија по начелу: Нека се чује и друга страна.

— **За косовске осветнике.** Под насловом: »*Добротворна Задруга Српкиња Сомборкиња за српске рањенике*«, доноси сомборска »Слога« ову белешку: „Ми Сомборци можемо се заиста поносити нашом вредном Женском Задругом. Нема у животу народа српскога ни једнога покрета, у коме наша Задруга не би учествовала са пуном вољом и снагом. Ту њену познату агилност ево посведочила је и сада. Одмах, чим је стигла прва вест о објави рата међу Србијом и Турском, наша је Задруга одмах одржала одборску седницу своју и *решила, да пришекне у помоћ рањеним Србима јунацима.* Отпочела је купити прилоге, и *до данас је скупила близу* **6000** *круна.* За данас је сазвала све учитеље са салаша на конференцију, да се и по салашима, међу ратарима отпочну купити прилози за српске и црногорске рањенике. Желети би било, да се и међу ратарима дође до таковога лепога успеха, какав је постигнут овде у вароши. Наша Женска Задруга је прва, од свих осталих Српских Женских Задруга, која се је латила овога племенитога, похвале достојнога посла. У нас у овим крајевима има **сто** *Женских Задруга*, па *ако свака бар толико учини, колико је учинила наша Задруга, овострано Српство ће делима да посведочи, како живо учествује у свему, што се наше прекосавске браће тиче.*

Купљење за рањенике у Сомбору за ово кратко време продрло је већ у све слојеве народне. То најбоље сведочи лепа појава у *сватовима* овдашњег *земљоделца* Николе Градинца, где се свати сетише српских рањеника, својевољно у часу скупише међу собом лепу своту прилога, те већ сутра дан предаше благајни овдашње Српске Женске Добротворне Задруге.

— **Срби вирилци у Сомбору.** У списак вирилних чланова представништва града Сомбора за 1913. годину уврштени су ови Срби из Сомбора: др. Стеван *Кроник*, адвокат (плаћа 6336 К порезе); Стеван *Михајловић*, апотекар (са 3072 К порезе); др. Давид *Коњовић*, адвокат и сомборски земаљски посланик (са 2098 К порезе); Милан *Антић*, трговац (са 1966 К порезе); Јован *Вујић*-Браца, економ (са 1721 К порезе); др. Јоца *Лалошевић*, адвокат (са 1347 К порезе); др. Стева *Максимовић*, економ (са 1315 К порезе); др. Ђура *Николић*, адвокат (са 1299 К порезе); Исидор *Новаковић*, управитељ Привр. Штедионице (са 1287 К порезе); Владимир *Вукићевић*. трговац (са 1273 К порезе); Ђурица *Лалошевић*, економ (са 1134 К порезе); Стеван *Лугумерски*, ратар (са 1123 К порезе). Од 50 редовних вирилаца *дванаесторица су Срби.* Заменика има свега 10, од тога су четворица Срби, и то ови: Коста *Георгијевић*, благајник Привр. Штедионице (са 1085 К порезе); Мита *Ненадов*, ратар (са 1054 К порезе); Сима *Симендић*, ратар (са 958 К порезе) и Трива *Кроник*, трговац (са 926 К порезе).

— **Слика црногорског владике Данила.** Академски сликар Црногорац Михајило *Врбица*, насликао је у спомен 200 годишњице најславније победе Црногораца над Турцима, одржане 29. јула 1712. године на Царевом Лазу, црногорског владику Данила. Ту је слику за свој кабинет откупио краљ *Никола*. »Цетињски Вјесник“ каже за ту слику, да »утисак, који она чини на гледаоца, владарска појава владичина, јака воља и одлучност, која се огледа у његовим живим очима и лепом лицу, све то сведочи о ретком дару уметникову.« Од истога уметника потичу и ови успели радови: „Предаја Никшића књазу Николи«, »Ропство Владике Данила«, »Сан Мандушића«, портрет садашњег краља Николе и многи други.

— **ДОГАЂАЈЕ НА БАЛКАНУ** објављавају књиге и мапе: **Цвијић, Карта Србије и Црне Горе** К 1·60, **Карта балканског полуострва** 63/73 cm. (немачка) К 1·20, Косанчић, **Новопазарски Санџак** с предговором Цвијићевим К 1·20, Штојнец К. **Северна Арбанија** I. К 1·—, Штојнец, **Од Адрије до Црнога Дрина** К 1·—, Др. Хаџи Васиљевић, **Јужна Стара Србија** К. —5

Продаје „**Напредак**“ у **Земуну.**

Новости са стране.

= **Окречен мађарски грб.** На основној школи у Таванкуту (у Бачкој), неко је преко ноћ прекречио на школи мађарски грб. Жандармерија се одмах дала на трагање, те је установила, да су ту кречну операцију извршили зидари, који ће сада доћи пред суд.

— **Тобожњи књижевник — вараца.** »Обзор« јавља, да се у Загребу код

Тишино моја, ал си ми дивна!
Ил' кад те уздах њиха дубоки
разлежући се по јуначкој токи,
ил' пољубац ситан када ти тепа —
слатка тишино, ал' си ми лепа!
Ал' кад те кида, кад те треска,
ужасни звекет окова тешка,
када те јаук и врисак цепа —
ал' си ми страшна, тишино лепа!
Ал' никад још ваљ'да ниси била така,
к'о сада испод шатора лака,
Османа паше шатора бела,
никад се још ниси тако отела!
Честити паша замишљен ћути,
пред њиме ћуте оци погнути,
довели су булу пред господара,
господар ћути, пуши, ал не кара!
братија ћути и була је нема,
окови јој ћуте на рукама двема,
нема је була, ал' у срцу стрепи,
познаје ћуди свога господара,
како се страшно ономе свети,
њега што дира, њега што вара!
И ево паша испуши лулу,
по бради се глади, погледа булу:
»Добро ми дошла, верна моја љубо!
доцне ми дође, ал' ми није скупо,
није ми скупо чекат' на тебе,
само те жалим, што ти срце зебе.
Не немој тако да се жестиш јако!
На ноге момци! растурите пако!
палите тамо оне куле беле!
грејте јој срце сред ватре вреле!
водите и те калуђере ста,
њезине, верне добре чуваре.
а они други знаће већ сами,
како се греје на пожарних плами'.
Само Варнаву сместите лепо,
од њега први да видим пепо!
Журите момци, нека се сија!
и мени је зима! грејо б' се и ја!«
Намигну паша на своје људе,
и к'о што рече, тако се збуде.

* * *

Спаљени леже Ђурђеви стубови,
сведоци негда божје љубави,
а сад сведоци божија гњева,
у гаришту им грех се огрева.
Ал' осим греха живе душе нема
неколико само костију бели',
што су их по гару ветрови разнели,
по пучини црној просуте се нижу,
бледилом смртним к'о да речи пишу,
да страшна листа, да страшнијих слова
што их написа писац векова!
Ал' што то пише, шта ли то вели,
та црна књига са ти слови бели?
Јесу ли клетве? прорицање је ли?
Још страшније, страшније још је —,
збриши је, судбо, с читуље божје!

судбенога стола води истрага против Младена *Карановића*, из Мола, стар 50 година. Овај човек, да се издавао за некога књижевника, да је наумио да изда епохално дело »Угарски извор за повест троједне краљевине Хрватске«. У ту циљ измамио је од 395 особа 5250 круна. Оштетио је многе из Загреба, Вараждина, Карловца, Огулина и др. а да епохално дело није ни отпочео. Пред судом је изјавио, да ће дело отпочети, чим нађе мецену, који би му дао 2000 круна да може поћи у Пешту и онде радити. Професор Шишић и архивар Бојничић, на које се Карановић позвао, да ће посведочити његову спрему, изјавише, да Карановић нема те спреме, да би могао написати речено дело. — Истрага је у главном довршена.

— **Свеучилишни професор под оптужбом.** Државно одветништво у Кракову подигло је оптужбу против свеучилишнога професора Аугуста *Вроблевског* због увреде Величанства, ради увреде чланова царске куће, као и због буњења против постојећих државних уредаба. Расправа ће почети месеца новембра.

НОВИЈЕ.

Ријека Црнојевића, 14. октобра. Како се чује, са скадарском посадом воде се преговори ради *предаје Скадра*. У околини Тарабоша водила се је борба јуче цео дан. Књаз-Престолонаследник *Данило* је ономад ујутро отишао трупама под Тарабошем.

Вест, да се је колона бригадира сердара Јанка *Вукотића* у Сјеници *састала* са војском генерала Михаила *Живковића*, изазвала је у свој Црној Гори неописиву радост. Санџак је одсечен од Турске.

Софија, 14. октобра. Главни стан бугарске војске биће премештен из Мустафа-Паше у Криворечку (Егри) Паланку.

Атина, 14. октобра. У битци на кланцу Саранта Порону изгубили су Грци 18 официра и 109 војника мртвих и 40 официра и 137 војника рањених. Турски губитци су врло велики. Грци су заузели важно место Козине. Турци *у страху* **беже** из Македоније и шиљу своје породице у Мисир. Генерал *Сапунзакис* јавља из Арте о *даљим успесима* грчке војске над турском, која је побегла.

Цариград, 14. октобра. Ономад после подне одржан је министарски савет те је постављена ванредна комисија, која ће се саветовати о жалосном стању Турске.

Свети рат за ослобођење.

— Скадар пред падом. — Срби освојили град Качаник. — Зеки паша у шкрипцу. — Јуначка погибија два српска књижевника. — Руски цар честитао краљу Петру заузеће Скопља. —

ТЕЛЕГРАМИ

УРЕДНИШТВУ »БРАНИКА«.

Цетиње, 15. октобра. (Од нашег извештача.) Град Скадар, који Црногорци бомбардују из тешких топова, не може се још дуго држати. Операције против Тарабоша, које су неко време због силне кише мировале, настављене су. Пад Скадра предстоји за који дан.

Београд, 15. октобра. (**Од нашег нарочитог изаслатог ратног извештача В. П.**) Качаник, кланац и град, српска војска је **заузела**. Командант код Куманова потучене турске војске, **Зеки** паша, покушава са Шефкет-пашом, да сабере војску између Скопља и Велеса, али војске престолонаследника **Александра** и генерала Степе **Степановића** са две стране оперирају против Зеки-пашине војске, којој прети опасност, **да буде опкољена**. Један део српске војске већ је **заподенуо борбу** са турском војском.

Код Куманова су **јуначком смрћу погинули** одлични млади критичар Бранко **Лазаревић** и доцент београдског свеучилишта **Чајкановић**. (Нека им је вечита слава! — Ур. „Бр.“)

Приватно се јавља, да је руски цар **Никола II. честитао краљу Петру у Скопље** заузеће ове старе престонице цара Душана. Услед те цареве честитке велика је радост, јер је такова честитка руског цара, док још траје рат, од великог значаја.

— Иса Бољетинац кажњен за неверу. —

Београд, 15, октобра. (**Од нашег извешача**). Са поуздане стране сам дознао, да је арнаутски првак **Иса Бољетинац нитковски преврнуо вером** и да га је због тога енергични генерал Михаило **Живковић** позвао преда се, утврдио неверу и **својеручно испалио револвер уИсу Бољетинца**, који је на месту остао мртав.

Невера подлог Арнаутина утврђена је овако. У битци на Мердарима су поред убијених и рањених Арнаута нађене **српске** пушке, којима је Србија била наоружала 15.000 Арнаута. Но како се зликовац Иса Бољетинац међутим **продао Турској**, његови су људи окренули се против Срба. Сад је добио заслужену казну.

— Битка код Куманова беше права пропаст за Турке. —

Београд, 15. октобра. (**Службено.**) Судбина Скопља била је одлучена поразом турске војске код Куманова. Што више појединости долази о тој битци, све више је јасно, да битка код Куманова беше **велика битка, велика победа** српске, а велика катастрофа турске војске. Турци очевидно нису били довољно обавештени о јакости и спреми Срба. Турци су имали **три јаке дивизије** и **десет хиљада Арнаута**, очекујући Србе на кумановским позицијама и хотећи овде разбити (прву) српску војску па касније редом остале. Зато су Турци против двеју српских војска бацили врло јаке трупе са сврхом, да их задрже, док буде разбијена прва војска. Али успеси друге и треће војске, а највише силни отпор прве армије код Куманова изненадио је Турке. После првога напада турска војска је покушала у среду у ноћи јак ноћни напад, за који је погрешно било са некоје стране јављено, да су га Срби покушали, али су **Срби** не само **сузбили** тај напад, него су прешли у противнапад, разорив план Турака и утерав у њих страх надмоћношћу и спремом српске војске.

Сутрадан су се **Турци повукли** на своје позиције. Турци су почели спремати одступање, али их је **српска артиљерија** збунила, претворив страшном шрапнелском ватром турско одступање у бегство, које се претвори у праву катастрофалну јурњаву. Што су Срби жешће гонили Турке, узмицање Турака постајало је тако безобзирно, да су турске трупе **оставиле Скопље**, напуштајући големи плен. Турци бежећи, а гоњени српском коњицом, **резали** су **амове на топовској запрези**, узимајући само коње, а **остављајући топове**. Турци **беже** у два правца: на Велес и Тетово тако, да ће Турцима бити веома тешко или немогуће, сабрати већу војску.

Тако је **посве разбијен** турски план, а **на бојном пољу** је **нађено 6000 турских лешина**. Арнаутских лешина било је толико, да су српски војници арнаутске лешеве метали пред себе као **прсобране** и иза њих су тукли Турке. Заплењено је до **80 турских топова**, а у Куманову и Скопљу нађено је **80 вагона муниције**. Како се чује, ту су Срби отели и ону муницију и топове, што су их Турци задржали Србима пре рата.

Турци су бежали нагло и напустили су Скопље, у које није ни свратио грб (језгро) српске војске, који је пошао за Турцима.

Становништво и страни конзули су умолили престолонаследника **Александра**, да уђе у варош и одржи ред. Престолонаследник је ушао у Скопље, где га дочекаше конзули, које је предводио аустро-угарски конзул.

Званично се јавља, да **Турци** бежећи **оставише толико оружја и топова**, да се још није могао установити тачан број. Држи се, да су **Турци** у дивљем бегству **оставили читаву своју артиљерију**.

Вест о улазу српске војске у Скопље изазвала је у целој Србији огромно одушевљење. Са свих страна долазе вести о свечаностима и манифестацијама и благодарењима у црквама. **У Врањи** је одржана велика свечаност у присуству краља Петра. У Београду су синоћ на први глас о заузећу Скопља листови издали ванредна издања, куће су окићене заставама, по улицама пролажаху поворке народа под заставама и певајући све народне химне савезних краљевина. Манифестирали су пред Двором, министарствима, пред бугарским и грчким посланством, где су држани говори. Бугарски посланик **Тошев** отпоздравио је са сузама радости.

У свим београдским каванама целе ноћи су се ориле песме радости. Пре поноћи су дочекани на станици **чешки лекари**, а после поноћи дочекани су руска московска, иверска и Александринска санитарна колона са 400 особа, У вече је дошао **нови транспорт рањеника**. Силан свет их дочека и благосиљаше. Кад им је јављен пад Скопља, дизали су се рањени јунаци и придруживали клицању. У болницама су праве свечаности са радосним клицањем.

Данас читав дан велике манифестације. У саборној цркви јутрос је било молепствије за коначну победу српског оружја и за оздрављење оболелог руског царевића Александра Николајевића, а благодарење Богу за досадашње победе. Служио је митрополит **Димитрије**, а присуствоваху принц **Павле**, министри, руски посланик **Хартвиг**, особље балканских посланстава, руски лекари и болничари. Црква беше пуна народа. Касније је одржан велики митинг пред споменником кнеза Михаила. Ту су држани одушевљени говори. Више хиљада људи, предвођени председником општине и другим угледницима, добровољцима, народним удружењима пролазили су улицама и манифестирали опет пред посланствима савезних и пријатељских држава. Пред вече је хиљадама народа дочекало нове рањенике клицањем и цвећем. Рањеника има у Београду око **2000**. Рањени јунаци су обдарени јелима, пићем и новцем. Гимназије и Војна Академија претворене су у болнице. Најотменије даме најпожртвовније негују рањенике.

— Турци признају своје страдање код Лозенграда. —

Цариград, 15. октобра. О узроцима турског узмака код Лозенграда (Кир-Килисе) чује се, да је настао због тога, што су две турске колоне ноћу једна на другу пуцале, а један батаљон редифа на врат на нос је побегао.

Министарски савет , решио, да се лати свих мера за одбрану војничке части Турске. (Протрч' зече! — Ур. »Бр.«) Званично се јавља, да се источна турска војска налази југоисточно од Кир-Килисе.

Овде су сви **утучени**. Једренски валија телеграфира, да је у Једрену све мирно. Од 48 сати амо не беше борбе.

— Операције бугарске војске. —

Софија, 15. октобра. Операције у долини Брегалнице трају. Услед последњих киша друмови су непроходни, услед чега је наступање на појединим тачкама успорено. Нађено је више бугарских лешина, које су Турци унаказили. (Зверови остају зверови. — Ур. »Бр.“)

— Жестока борба око Скадра. —

Ријека Црнојевића, 15. октобра. Престолонаследник Данило продро је на потоку Кири и бацио турске трупе натраг на Скадар. Око Скадра, који је опкољен колоном престолонаследника Данила и бригадира Митра Мартиновића, води се жестока, крвава борба.

— Ухапшени турски генерали и стрељани војници. —

Цариград, 15. октобра. Мисирски принц, генерал *Азис*, који је при повлачењу од Кирк-Килисе заповедао турском коњицом, и још неки турски официри ухапшени су и донети овамо, јер су окривљени, да су они *криви бегству* турске армије. Затворили су их у сераскеријату. Из истог разлога је по наредби ратног министра *Назим*-паше *стрељано* 200 турских војника.

Није потврђена вест, да су Турци отели натраг Кирк Килису.

Управник: Др. Мих. Полит-Десанчић.
Одговорни уредник: Јанко Перић.

ОГЛАСИ

Господа

са имањем, или високог положаја, која би се ради женити отменом, лепом, имућном девојком, нека се обрате са поверењем писмено на администрацију »Браника« под шифром »СРЕЋА«. 502 2—4

Вино на продају

400 хектолитара од 1911. г.
300 хектолитара од 1912. г.

Купци нека се изволе обратити на

Управу 504 1—3

даљског властелинства у Даљу.

13090 szám
kig. 1912.

Haszonbérbeadási hirdetmény.

Ujvidék szab. kir. város tanácsa a pirosi ut menti földek 1—75 számu részleteit egy tagban óhajtván haszonbérbe adni, e celból 1912. évi november hó 3-án délelőtt 9 órakor a város gazdasági ügyosztályában (II emelet 32. ajtó) nyilvános szóbeli árverest tart.

A haszonbérleti feltételek a város gazdasági ügyosztályában a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Árverezni szándékozókkötelesek az árverés megkezdése előtt 500 (ötszáz) korona bánatpézt a tanácsi kiküldött kezéhez letenni.

Á tanács fentartja magának a jogot, hogy az árverési ajánlatok között szabadon választhasson esetleg hogy az összes ajánlatok melőzésével a kérdéses földek haszonbérbeadását kisebb részletekben eszközölje.

Ujvidék szab. kir. város tanácsa, 1912. évi október hó 25. napján tartott üléséből.

Dr. Demetrovics
505 1—1 kir. tanácsos polágrmester

Власник и издавалац: Деон. друштво Браник. **Парна штампарија д. д. Браника у Н. Саду.**